

JOVENTUT CATALANA

Maria Lluisa
Asquerino

40 cènts.

Calçats
Alfons Raspall
13, Por la Terrassa, 13.
Barcelona

JOVENTUT CATALANA

ADMET PREFERENTMENT COL·LABORACIÓ
NOVENÇANA DE CATALUNYA

SUBSCRIPCIONS I CORRESPONDÈNCIA:
VILLARROEL, 12 i 14 - Telef. 3028 A
BARCELONA

Abonament: 1'50 pessetes cada mes.

(Pagament a la bestreta)

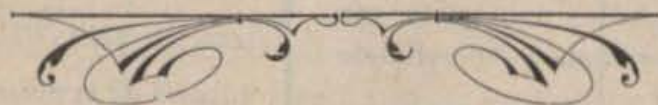
CRÒNICA SETMANAL

TOTS SANTS

Preparem-nos per a celebrar la festivitat dels morts, com és tradicional en nosaltres. Fem un esboç del programa, i afegim a la llista de les nostres visites, en el camp sagrat, els noms dels amics o parents que han traspasat durant l'anyada darrera, per a anar a les seves tombes i resar una oració per llurs ànimes. Agenollem-nos a la sorra que grinyola sota els nostres peus i elevem a l'Altíssim unes paraules que sols mormolem... Recordem mentrestant les persones que, en vida, foren aquells a qui avui dediquem el dia: La mare, «aquella dona que ens acompanyà amatenta en la nostra pelegrinació pel món al qual ens portà heròicament.... Sembla talment que una força hipnòtica ens cridi i que el seu esguard amorós quedi gravat en el marbre que va tapar el seu cos per sempre.

No hem tingut la desgràcia de perdre a cap més familiar. Tenim, però, el record d'amics—de fet i d'idees—a qui hom recorda una i mil vegades. Per això els invoquem a tots en aquesta diada, i lliurem una oració per ells...

JOAN TRULLÀS I RIERA

ELS DESCOBRIMENTS D'ART RUPESTRE

De les troballes més interessants que ha pogut fer la prehistòria d'ençà que existeix hi ha en lloc d'honor el descobriment de l'art rupestre. Marcell Sautoula fou el qui primer va descobrir una d'aquestes meravelloses pintures. Sentia gran afició pels estudis prehistòrics, i estava entascat en l'exploració de les coves de les muntanyes de Santander, buscant restes paleolítiques quan a l'any 1879 va descobrir d'una manera impensada i alhora curiosa de recontar, a la cova d'Altamira, prop de la vila de Santillana de Mar (Santander), la primera d'aquestes pintures quaternàries.

Des de l'any 1868 que uns caçadors van trobar la cova per salvar un gos que s'hi havia posat perseguint a una guineu i que en forçar l'entrada veieren que donava a una gran cova, fins que En Sautoula hi va anar a estudiar-la, hom no li va donar la més mínima importància. Fou a l'any 1879, que emportant-se a una filleta seva en una de les seves visites d'exploració aquesta va descobrir aquelles formidables manifestacions de l'art parietal, és a dir, de l'art primitiu sobre les roques, sigui en baumes o brics, sigui a l'interior de les coves més profundes.

El prehistoriador estava enfascat en la seva feina, escavant d'ací d'allà regirant el sòl, i remouent-ho tot en un dels llocs més foscos de la llòbrega cova. La seva filleta, nena de pocs anys, l'illuminava, portant un llum a la mà. Com les aficions del seu pare l'interessaven ben poc, s'entretenia a mirar els murs de roca que l'encerclaven. De cop i volta se n'adonà d'unes estranyes pintures que hi havia en el sostre i esporuguida amb insistència les volia fer mirar al seu pare. Aquest, escèptic primer, cregué que era una fantasia de la nena, però en mirar el lloc que la seva filla senyalava, veié amb la més grossa sorpresa que realment hi havia pintades una imatge de cervola i d'altres animals pintats a la volta de la cova.

Des d'aquell dia, Sautoula no féu més que dedicar-se a l'estudi d'aquella cova que havia d'esdevindre cèlebre, convenent-se de què aquelles obres feia molts mils anys que estaven pintades.

Més tard, quan tingué prou dades, va publicar els seus treballs amb el modest títol de «Breves apuntes sobre algunos objetos de la provincia de Santander».

Aquesta obra va aixecar en el món científic un aldarull formidable. Dels homes més savis i entesos en aquestes qüestions li vingueren mofes, negacions de l'autenticitat de les pintures i fins acusacions de mixtificació, i el pobre Sautoula va morir quan les seves troballes estaven més desacreditades. El fet de què una nena de poc anys vagi ésser part tan activa en la descoberta i el que no obstant les mofes dels seus contemporanis avui sigui estimada en el que val l'obra de Sautoula, pot servir d'alliconaments als joves intel·ligents i estudiosos.

Dintre el territori català actualment tenim notícia dels següents descobriments de manifestacions d'art rupestre: a Cretes (Terol), Barranc de Calapatà (1903); a Cogul (Lleida), molt important (1907); Barranc de Valltorta (Castelló, 1917); Massalió (Terol, 1917); Morella la Vella (Castelló, 1918); Bicorp (València, 1919); Tivissa-Vandellós (Tarragona, 1921)...

Els nostres amics, els lectors de JOVENTUT CATALANA, no podrien escorcollar amb molta i pacientíssima atenció totes les coves que siguin al seu abast? Cal anar amb molt de compte puix els colors somorts de les pintures, les mateixes rugositats de les roques, l'acció dels temps, les ombres, etc., etc., dificulten en gran manera el seu descobriment.

J. M. B. R.

JOVENTUT CATALANA sols posa per condició que els treballs estiguin ben fets per publicar-los. Tothom hi pot colaborar mentre senti els dalits i les ànsies de perfecció i renovació de la nostra joventut. És per tant la revista de tot el jovent català i a aquest li correspon propagar la seva revista.

COMENTARIS

D'una gesta blasmable

Jo creia que sinceritat i noblesa eren patrimoni de la joventut. Però per primera vegada, en les planes mateixes d'aquesta revista, m'ha estat mostrada una excepció.

I n'he hagut una bella dolor, creieu-ho.

Heus ací que a Cuba, farà cosa d'uns cent anys, hi havia un poeta mulat—Gabriel de la Concepció Valdés—que escrivia amb el pseudònim *Plácido*. Fou acusat, un jorn, de conspirar contra els blancs, i conseqüència d'aquesta acusació se l'emmenà vers el patíbul.

Llavors *Plácido*, l'ànima atribulada per la tràgica fi que l'esperava i volent demostrar la seva innocència, escriví aquella *Plegaria a Dios*, una de les belles coses que s'han escrit en llengua espanyola, i la recità mentre marxava camí de la mort.

No li valgué de res. I finí la seva existència en 1844.

Però ara un jove escriptor — no mencionem el nom d'ell, encara que per la seva feta mereix d'ésser conegut—ha traslladat tranquil·lament la precitada poesia en catalana prosa, i amb la seva signatura al peu, sense citar la procedència ni indicar que és traduït—què és cas!—ha aconseguit que el seu treball fos donat a la llum pública, inserint-lo a JOVENTUT CATALANA.

Devia ignorar, a ben segur, que algú o altre a nostra terra, coneixeria la literatura cubana, i emparat en aquesta ignorància és com ha gosat—si gosadia és el nom que hi escau—de consumir el robatori literari.

El més colpidor, però, és la dedicatòria que el plagiari posa en aquesta obra. L'endreça a la seva amantíssima mare, en prova d'amor. Quina amor és, aquesta?

Jo, que sé l'alegria d'una dona en llegir treballs del seu fill, no em puc figurar la desillusió que l'ha d'envair en veure que ha estat enganyada. Per ella em dol d'haver escrit aquests mots. Però la veritat i *Plácido* m'ho exigien.

R. A. I S.

Guia Informativa Catalana

BASTONS

FABRICA : Pge. Bacardí
Rambla Centre, Plaça Reial
BARCELONA

IVORI

CAPDEVILA I GRAU
Canuda, 33
BARCELONA

SABATERIES

ANTIGA SABATERIA
«L'UNIÓ»
Carme, 25
BARCELONA

BRAGUERS

Antiga casa ESCUER
Fabricació de braguers
= i ventreses =
Hospital, 132 - BARCELONA

MARCS

Casa CODINA - Banys Nous 14
Tel. 954 A
Marcs gravats per a quadros
Articles per a presents; cornucòpies i relleus per a decoració

SASTRERIES

Trajos y abrics us quedaran
com nous girats al revés
LA REFORMADORA
Trafalgar, 9 (j. p. Ur)

VII

JOSEP M.^a DE SAGARRA

Josep Pla, en la seva col·lecció famosa de «Retrats», va pintar a l'autor d'«El Comte Arnau» amb un bisturi: però deixant a part l'anecdòtic posat en aquelles ratlles, Pla donà una justa interpretació de l'obra sagarriana.

A Sagarra se'l podrà discutir, i fins regatejar-li quiscun mèrit, en la seva obra lírica—nosaltres també ens sentim rebels a vegades—, però ningú deixarà de reconèixer el fons de sinceritat i valentia que representa el seu cas dins la moderna literatura de Catalunya. A Sagarra se l'ha discutit apassionadament; i en dir això creiem afirmar tot el valor que mereix la seva obra: entengui's bé que se l'ha discutit en la forma, no pas en el fons, que en aquest hi ha un veritable cas de genialitat per tothom afirmada. Hi ha qui ha afirmat que la superació a l'esforç verdaguerià que representa Sagarra, poeta als vint anys, amb l'avantatge ajudada del seu esperit treballat, es desfà per l'afebliment cada dia més esmoteït del seu sentiment religiós.

L'afirmació és, per tot, massa precipitada i no hem pas de discutir-la en aquest lloc, on l'espai i el caràcter farien descentrar-la completament. Ens interessa només recollir l'afirmació del poeta que és Josep Maria de Sagarra i Castellarnau, descendent per via recte de l'Alt Rei En Pere...

La condició netament popularista d'algun dels seus llibres han ajudat a discutir el seu nom.

Nosaltres gosaríem a insinuar, però, que el seu popularisme no és pas gaire semblant al que senyalava no fa gaire Farran i Mayoral. El popularisme de la poesia sagarriana, no és en molts casos artificiosos; és potser més aviat fill d'aquell acostament a la terra i al paisatge que havia obrat el poeta, i menat per la sincera valentia de la seva

acometivitat jovenívola. És clar que discutida plana per plana, trobaríem interpretacions poètiques, de les qual sens caldria cercar en un anàlisi biològic la quantitat de poesia que porten, per acceptar-la com a tal. Les turbulències morboses del seu esperit, són apagades, no pas amb lluita sense fi, ni en cap estel rutillant d'eternitat: la terra, palpitant, tremolosa; el paisatge bategant de totes les fibres creadores; l'espectacle bucòlic d'un redós ennegrit. Això potser va ésser el que va fer dir a Esclassans una frase aguda: «Sagarra és un poeta subvencionat pel gremi de taverners».

Però, és que en tot això nosaltres hi veiem la vèrtebra que mou tota l'acció creadora del poeta: el drama intern de la seva poesia.

Ja hem dit, que nosaltres acceptàvem defectes ben marcats de la seva forma poètica. Però, el que ens interessa fer constar, és el que representa l'obra de Josep Maria de Sagarra dins la literatura catalana. Calia que el poeta deixés anar lliurement de la brida el corcer que menava la seva escomesa intel·lectual. La correcció, devé i ha devingut a Catalunya, en mants casos, la contenció de la genialitat, presentant completament esquifides les personalitats dels autors. Més clar: A Catalunya, els intel·lectuals joves només han fet obra decorativa, pulint i repulint però fent una obra fredíssima i inemotiva. Calia, doncs, acusar a Sagarra, davant de tants exemples, de les seves valenties i escomeses poc pulides poèticament? Certament que no. Perquè això restava amagat amb la sola força genial del seu fons. I de passada obria en certa manera, una mica la finestrella que privava d'aire a la nostra literatura.

Sagarra és molt jove encara, i pot fer molt encara. La nostra poesia i la nostra escena li deuen molt ja avui, però més li deuran. Perquè el seu nom podem posar-lo en la primera fila de la promoció entre les glòries de les lletres catalanes.

ARISTÒBUL

Els teus ulls

Què tenen els teus ulls de misteriós idiï? Què tenen que m'atrauen i em roben el repòs i l'ànima em trosegen i fonen el meu cos en una passió folla d'amor i de martiri?

Quan llunyans els albiro en la fosca nit són per mi, pobre naufrag brandejat per la vida, la llum de l'esperança que adelerada em crida que aïena la meua ànima i aixeca el meu esperit.

I m'atanso prop d'ells cercant el goig diví i em miro en sa serena planúria de cristall

al fons d'una profunda i encisadora vall que s'enclou sobre meu si t'allunyes de mi!

Hi han cops que tes pupiles s'endincen en mon cor i sento en mes espatlles el bes fret de la mort com si fos la mortalla d'un dia trist d'hivern!

Oh, aimada! jo ho voldria, fóra el meu conhort, que gaudint en tos braços em tornés foll d'amor i fit a fit miran-te units en bes etern!

ANTONI D'ALCALÀ

Si seguïu aquesta senda

—Si seguïu aquesta senda no us podeu equivocar,
traspassada la riera ja s'albira l'alzinar;
agafeu la davallada per un caminet joliu
fins trobar una masia que a l'aprop xarbota el riu;
en passar després per l'horta trobareu el fontinyol:
aigua fresca i regalada i un recer lliurat de sol;
avançant per la solana, el trescar serà lleuger
i veureu al lluny l'ermita aixecada al roquisser
i seguint arran de vinyes, ascendiu fins al pujol
amb un cant sonor als llavis amarats de vent i sol;
quan sereu a les garrigues internetu-vos bosc endins
i en emprendre la drecera no us caldran pas els camins,
que la ruta no és incerta amb el pas dels llenyaters
i la veu enrogallada dels intrèpids carboners;
quan sigueu a la carena ja s'albira el poble humil
que en la fresca sotalada és placèvol i tranquil,
i baixant per la costera, fins al flanc del rierol,
trobareu l'hostal de sobte en tombà el primer revolt;
en les amples finestrades hi floreixen els clavells.
s'hi aboquen les fadrines i s'hi apropen els ocells
i en passar davant la porta, si tusteu, incontinent
us daran franca l'entrada i us daran recolliment
i una taula proveïda i un recer per sojornar...
Si seguïu aquesta senda no us podeu equivocar.

RAMON RIBERA

Sabadell.

*A una estampa mig-eva**A la formosa olotina Na Matilde Hostench y Bassil.*

Jo estim a una noia d'estampa mig-eva
que és tota virginal;
una noia que el cor no pot oblidar...
Jo estim a la noia que carnal voldria
i estimar-me hauria...
Mes, encar jo l'estim, no pot estimar...

És bella figura tota purpurina
i testa divina,
que dolçament us parla... i no pot parlar...
Que feliç seria, si tan sols cor tingués
i estimar-me pogués!...
Mes, encar jo l'estim, no em pot estimar...

Jo estim a la noia que mon cant inspira

i arranca a la Lira
les amargues estrofes que em fan plorar...
Jo estim a la noia que carnal voldria
i estimar-me hauria...
Mes, encar que jo vulgui, no puc oblidar...

Oh vell pergami d'encisor expressiva
i imatge tan viva!
Tu seràs per a mi el placívol calmar
que a mon esperit, tot llatzerat i frissós,
donaràs grat repòs...
Puix que si Ella no estima et sabré guardar!...

JOSEP M.^a MIR MAS DE XEXÀS

Olot.

¡Oh, la ciència!

El senyor Pepet—així l'anomenava tothom— havia tingut la felicitat d'eixir en vida de la greu malaltia que per espai de llargues setmanes l'havia retut al llit, tement-se d'un moment a l'altre un desenllaç d'aquells que deixen record amarg a «La Vanguardia».

Havia estat tan insospitat el seu salvament que, molts amics que veieren després, oïren moltes voltes com els seus llavis prometien que els anys que li restaven de vida els consideraria com una propineta i que, com a tal, volia gastar-la i emprar-la el més alegrement possible.

Naturalment, després d'una tan forta malaltia, quedà llarg temps en una enguniosa postració, en una immensa debilitat, en una completa anul·lació de forces i en un esllanguiment corprenedor.

Començà prenent aigües bullides vegetals, reforçants, tònic, alguna sopa i anà millorant amb qualque peixet i una mica de carn blanca, fins que, al fi, el senyor Pepet es veié les orelles, com ell humorísticament deia. L'ocell tornava a redreçar el seu caparró per emprendre de nou la volada vers la llum, cap a la vida, que novament se li obria esplendorosa després de tan temps de tenir-la tancada i a punt de perdre'n la clau.

El malalt desauçiat començava a ésser altra vegada el senyor Pepet.

* * *

—Vagi en compte!—li digué llavors el metge de capçalera—. Pensi en la malaltia que està acabant de passar i no vulgui fer el valent, que el seu cos no és prou fort i qualsevol disbauxa el tiraria a perdre. Molt de compte amb tot: amb el menjar, amb el beure, amb els aires, amb el retirar tard, és a dir, amb tot. Vostè deu imposar-se un règim i no moure-se'n. Jo li aconsello que no mengi coses fortes ni abusi de vins ni de licors. Amb preferència mengi verdures, begui aigua mineral i retiri dejorn, que els aires de nit tenen males passades. Ah! després de dinar, un cigarret i prou! Sobre tot! Aquesta és la meua darrera paraula, del contrari, no responc de vostè.

Després d'escoltada aquesta lletania desconhortadora, el senyor Pepet quedà llarga estona trist i pensatiu. I es deia:

—I per això m'he salvat? Per menjar verdures, beure aigua i no poder sortir de nit? Quina manera més galdosa de derrotar la propina! Però què hi farem! Pacència! Després d'un temps en ve un altre i quan torni de nou a ésser el què era, llavors, ja faré la pau.

—Ah!—es digué ell, també—, quines coses més estranyes té la ciència; després de dinar, un cigarret i prou. A veure què té més això del cigarret! Però, en fi; el doctor ho ha ordenat i ho complirem. Ell deu saber el per què. I resta confiat, però fortament intrigat.

* * *

Passaren unes setmanes i el nostre heroi suportava amb veritable estoïcisme el règim de vida imposat. I la veritat era que se li coneixia; anava agafant colors, es sentia més àgil, tenia més força; és a dir, es reintegrava a la vida normal.

El doctor, satisfet per aquell resultat, li anava fent visites periòdiques i cada dia el trobava millor. En anar-se'n, sempre li feia el mateix comiat: —Sobre tot! cregui'm: per ara, no es mogui de la vida que porta, que va molt bé.

—I el cigarret?—preguntava enguibós el senyor Pepet.

—Per ara continuï igual. Un després de dinar i prou.

Passaven uns dies i el senyor Pepet insistia:

—I el cigarret?

—El de després de menjar i cap més, per ara.

Transcorrien uns dies més i altra volta la pregunta:

—I el cigarret?

—Sí, home! Prengui un xic de paciència, que al fi i al cap és per un bé seu.

* * *

Tant i tant l'arribà a capficar el ditxós cigarret, que un dia s'atreví a preguntar al doctor:

—Escolti: que ha de durar molt això del cigarret?

—Ditxós vici! Reporti's uns quants dies! Ja podrà fumar més després, si vol. És coneix que vostè és un fumador obstinat!

—Qui? Jo?—preguntà tot esverat el senyor Pepet—. No ho cregui pas!

—Com que veig la seva insistència de cada dia!

—És que era per preguntar-li si podia deixar-me'n...—gosà a contestar, concirós, el senyor Pepet.

—Sí, home! Ja ho crec! De primera! I doncs, que no se li posa bé?

—Ca! De cap manera! Que no veu que no havia fumat en tota la meua vida! Cregui que me'l fumava ben bé per força!

J. SERRACANT MANAU

Sabadell

I. — PLORÀ UNA DONZELLA...

Com papelló que ronda temerós una flor exòtica, un donzell s'acostà a una donzella...

I deixà escoltar sa veu vibrant, en un doll de paraules d'amor i dolcesa...

Li contà d'uns amors purs i d'uns desitjos... d'uns projectes i unes cobejances... li explicà un sentiment ocult dins del seu cor...

I la donzella fugí corrents i quan fou lluny, esclafà a riure... El donzell abaixà el cap i mig plorós anà allunyant-se, trist de veure com el castell de les seves il·lusions s'enderrocava.

La donzella després va repensar-se, i anà rera el donzell; però aquest ja no era al lloc on ella va deixar-lo; i en comprendre com havia ferit cruelment un cor que tan l'aimava, la nina plorà... llàgrimes sinceres que foren bàlsam goridor d'un cor penedit...

II. — UN ROSSINYOL CANTÀ...

En les branques més altes d'aquell jardí, un rossinyol destrià ses cantades; cantades d'amor i llibertat... Mes avui ses cantades semblaven d'una tristor profunda...

I la donzella cregué comprendre com l'ocell gentil li deia, en veure son plor: «Per què ploreu, donzella? Com és que deixeu que devallin llàgri-

mes dels vostres ulls, entelant vostre esguard puríssim? Ploreu potser d'amor? Si és així, no us entristiu, que l'Amor si és pur, sempre torna... I el que vós ploreu tornarà...»

Li semblà a la gentil donzella, com si son cor s'alegrés de sobte i la pau retornà a son esperit...

Al lluny del lluny, vegé un donzell...

Seria ell, que retornava?...

III. — I L'AMOR RIGUÉ...

Ell era!... Temerós, més ara que abans, retornà al lloc on veia l'estimada...

Ara ell no reia, i li semblà que l'esperava vergonyosa...

Això li donà ànims, i s'apropà a la dona dels seus somnis i li digué: «Per què em feu glatir tant? Per ventura no m'ameu? No compreneu ma fonda pena de no ésser correspost? Digueu-me, donzella, puc esperar?...»

La donzella acotà el cap i estrenyé contra son pit aquell danzell tot amor, i així es segellà un pacte d'amor i benaurances...

Als cims dels arbres un rossinyol cantava... Al lluny, el déu Amor, mig amagat, somreia... que l'amor quan riu canta victòria... Victòria d'un amor que arreu domina...

JOSEP ARANOLS I CASES

E N Y O R S

Per a l'amic Sánchez Grau

Un tren—un d'aquests trens que roden per aquest món—m'ha acollit amb indiferència. Insensible a la gran tragèdia del meu cor, ha emprès la marxa, i com a escarni ha xiulat feridor; un xiulet que ha tingut la continuació durant tot el camí trossejant-me el cor i l'ànima meva. He deixat la ciutat. I així que es va allunyant la tristor és més pregona i més sensible... La ciutat s'allunya; la ciutat és un núvol; la ciutat és no-res... S'ha esborrat als meus ulls...

Llavors, el desconsol és tan gran, tan feridor, que es senten desitgs de percebre les carícies horribles i mutilants, de les rodes del comboi que llisca pel camí que l'home li traca.

La marxa xardorosa i monòtona del tren sembla que no tingui fi. Algua volta es para i es senten crits de joia i es poden oir els petons que esclaten damunt les galtes.

Uns són d'arribada.

Altres de comiat.

Per fi, el tren s'atura on és el meu destí—el

destí d'un, qui el sap?; però... és igual!—i devallo d'ell per internar-me en la ciutat per mi desconeguda... La pena té més fortalesa ací. Al meu redós, la parla no és pas la meua. En sento sol; les cames es veuen amb esforços per a sostenir-me.

Tothom fa la seva via sense ni adonar-se de l'intrús... I jo, barrejat en aquella gernació heterogènia de la ciutat, camino inconscient, amb la més gran amargor en el cor, i amb el pensament allà d'enllà on he deixat coses tan volgudes.

Lluny de la pàtria, de la família, de l'aimada, les nits són d'insomni i els dies d'enyor inenarrable. Jo us envejo a vosaltres, amics, perquè no ha calgut que abandonessiu el vostre poble, ni la vostra família; ni ha calgut tampoc que us veiéssiu privats de les carícies de l'aimada!

Us envejo, amics, perquè com jo, vosaltres no heu pogut capir encara ben bé, amb tota la seva profunditat, aquells versos del gloriós Mossèn Cinto...

M. BADIA I COLOMÉ

Caminava d'ací d'allà, amb una aflicció im-
mensa. Era com boja!

Portava un grapat de flors fresques en les se-
ves mans. Les havia arreplegat en la porta d'una
botiga, d'amagat, i caigueren amb tota seguran-
ça, de les aristocràtiques corones que els rics en-
comanaren per adornar les sales i menjadors.

Poc a poc, pujava el camí del cementiri, on
dormia l'últim son aquella seva filleta, el seu
únic bé en la terra, l'última raó seva en la vida,
la seva alegria, fortuna, la seva ventura tota.

Miserable filla de ningú, treia la gana amb al-
moïnes, que per caritat li donaven els patrons, i
trobava sempre pel seu camí l'espectre de la fata-
litat, de genassa, ulls insòlits i ungles llargues...

Estem a la ciutat dels morts, dit cementiri.

D'un costat, les estàtues magnífiques, esplèn-
dides i luxoses, com fent escarni a les misèries i
tristeses dels vius allunyats de la sort i del con-
fort; els baixos relleus, les inscripcions llatines,
ingenioses de vegades i d'altres ridícules, les ri-
ques corones, els passeigs quiets, els xiprers em-
parellats, molt verds, pintorescs... D'altra banda
el contrari: les tombes treballades rústicament,
les creus mal fetes, en desordre; les floretes ma-
ques silvestres, perfumades i delicioses. Tot molt
senzill. Tot pobre, trist... En comptes de panteons
un petit tros de terra! En lloc del pesat marbre,
roses i margarides!

Fins la pols i la cendra se separen!

Les convencions dominen el mateix després del
no-res. L'or també compra el lloc per viure eter-
nament. Després de la mort, encara perdura la
satisfacció de la vanitat.

Aquella malaurada dona caminava mig folla
pels caminets del barri dels morts pobres. Ner-
viosa, anava d'un costat a l'altre. Les seves ro-
ses i els seus clavells anaven quedant, poc a poc,
perduts pel camí. I la desgraciada s'arrastrava.
Les llàgrimes li queien per la galta magra i gro-
ga. Tenia moltes ganes de plorar.

I buscava, i buscava.

Treball perdut. No es trobava la seva volguda,
no sabia on es trobava la seva formosa i dolça
criatura!

Desaparegué en la meitat d'aquella multitud
de creus grosses, ni ja es veia el nom de l'ésser
de ses entranyes!...

I la pobra sortí d'allí, amb el cos cansat i el
cor fet a bocins...

La nit caigué sobre la grandiosa capital.

Quan tots el carrers eren deserts i es pensà en
tancar les portes, es trobà en la capella davant la
Verge, a terra i sense sentits, amb el cap entre
les flors raderes, desfullades i tristes, una dona
humil i pobra...

PASQUAL FABRA

S. Paulo.

PREGUEM ALS VOLGUTS LECTORS
QUE, AL ADREÇARSE ALS NOS-
TRES ANUNCIANTS, ESMENTIN
AQUESTA REVISTA

L'ACTUALITAT GRÀFICA

UB
Universitat Autònoma de Barcelona

MANEL RIBOT I SERRA

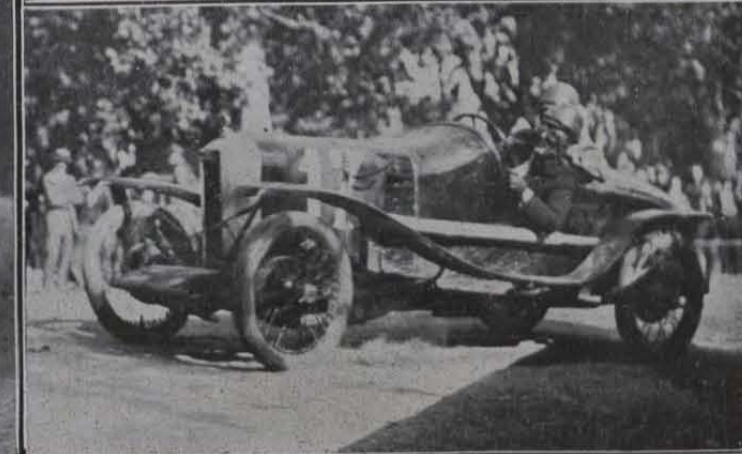
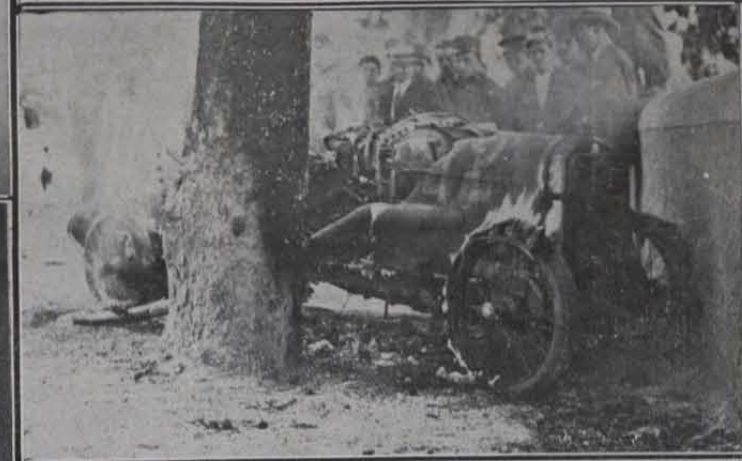

EL CIRCUIT DE LLEVANT ORGANITZAT PEL MOTO CLUB DE CATALUNYA

Oferim als nostres llegidors diferents vistes de la prova celebrada el diumenge darrer, originals del nostre redactor senyor Serra Beltràn, únic reporter que va poder obtenir les fotografies del cotxe Valmon que es va encendre en un dels virages, no resultant ferits els deportistes que el conduïen, per vertader miracle

• III III III

UNA VISITA ESCOLAR

Nens i nenes de les escoles de Martorell que han visitat nostra ciutat

(Cl. Serra Beltrán)

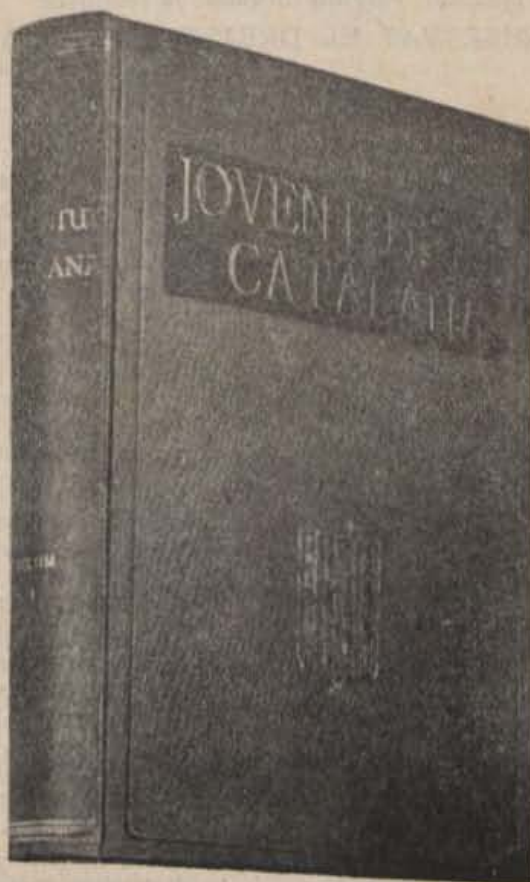
LA COPA «CATALUNYA»

Un moment del partit Europa-Espanyol disputat diumenge passat en el camp de la U. E. Sans

(Clixé Amigó)

JOVENTUT CATALANA

Poden passar-se a recullir
tots els volums tramesos
per a relligar per aquesta
Redacció :

VILLARROEL, 12 i 14 :: BARCELONA

PREGUNTES I RESPOSTES

En aquesta secció publiquem totes aquelles preguntes que ens vénen dels nostres cars llegidors, ja siguin de caràcter històric, literari, artístic o científic, qüestions d'actualitat, modes, lectures, labors femenines etc., etc., les quals són contestades en aques a mateixa secció pels redactors de la Revista o pels llegidors que, espontàniament, vulguin formular la resposta

(RESERVAT EL DRET D'ADMISSIÓ)

PREGUNTES

636.—*Xavier Costa*, Box 771, Havana, desitjaria canviar correspondència i idees amb senyoreta barcelonina d'arrelades conviccions.

També desitjaria saber on podria trobar sardanes instrumentades per poder tocar una banda municipal de Cuba.

637.—*Pasqual Fabra* diu: Algú em voldria plaure dient-me el significat de l'escut de Barcelona de la *rata penada*?

Igualment, pregunto si algú, patriòtic, voldria sostindre correspondència amb mi, parlant només de política. L'adreça és: Coronel Seolra, 19, Sao Paulo, Brasil.

L'adreça del «Centre Nacionalista Català» de New-York, quina és?

638.—*Fra Joan Des-Preclat* pregunta: Perquè i en què es fonamenten els moderns filòlegs de la llengua catalana en *inventar* la ç i l'ús de la i per la y. En cap document antic català trobo usades tals *novetats*, i Mossèn Cinto usa la y i altres sabis no molt llunyans i a més noms propis antics com Sanllehy, Baygual, Peypoch, Mayol, etc., són escrits amb y. Li sembla referent a la ç que és un galicisme molt lamentable, puix cap necessitat hi havia d'adoptar-la al català. Qui li contesta satisfactòriament? Voldria quedar convençut de les preguntes aquestes i de varies altres que penso fer, puix em dol que nostra formosa llengua tan senzilla i agradable es faci difícil i un xic modernitzada i resulti son estudi potser massa autoritari i capriciós. Perdonin els sabis, mes obligació d'ells és ensenyar als qui no saben i vo'én aprendre.

639.—*J. Mestiajeve* prega a algun lector o lectora li trameti per mitjà d'aquesta secció, la lletra de la popular cançó catalana «La Rosora».

640.—*Isidre Franquesa*, de Vich, càrrer sant Pere, 25, segon, sollicita la lletra de les poesies «El càlzer d'En Pau Claris», «El Fossar de les Moreres» i «En l'aniversari de la mort d'En Guimerà».

641.—*Tancji Tama* diu: Hi hauria alguna gentil damisella que portés els cabells a la «garçonne» i seguís la moda (doncs penso que això no és anar ni contra la moral ni contra els bons costums) que volgués sostenir correspondència amb el que escriu aquestes ratlles? Preferible sabés tocar un xic el piano, doncs podríem parlar de música, cançons, dances, etc. Si plau, que enviï a aquesta mateixa secció son domicili per poder jo escriure-li directament. Trobaré alguna simpàtica senyoreta que accepti aquesta meua proposició?

642.—*Una barcelonina* voldria saber les adreces dels actors següents: Domènec Aymerich, Pius Daví, Just Gómez, Anton Martí, i les actrius Maria Vila, Maria Morera, Pepeta Fornés, Elvira Jofre, Lluïsa Rodríguez, qual cosa agrairia si les poguessin publicar.

643.—*Una llegidora* de JOVENTUT CATALANA demana si hi hauria algun lector o lectora que fossin tant atents de contestar: Ramon Novarro és casat o solter? Quina edat té?

La mateixa demana si hi hauria algun jove dependent que podés dir-li la roba d'abrics que serà moda aquest hivern.

644.—*A. R. Sallent* pregunta si algun o alguns lectors d'aquesta revista podrien indicar-li quants habitants tenen, segons el cens del 31 de desembre de 1924, o bé actualment, cada una de les següents poblacions dels voltants de la capital:

Barcelona, Tiana, Gavà, Molins de Rei, Esplugues, Rubí, Mataró, Terrassa, Hospitalet, Masnou, Prat de Llobregat, Ripollet, Sant Just Desvern, Sant Cugat del Vallés, Vilassar de Mar, Sitges, Cornellà, Mollet, Vi'adecans, Sardanyola, Sant Vicens dels Horts, Granollers, Vilanova i Geltrú, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Santa Coloma de Gramanet, Montcada i Reixac, Premià de Mar, Vilassar de Dalt i Martorell.

RESPOSTES

367.—*T. E.* tramet l'adreça del nostre redactor senyor Boronat. És apartat de Correns, 97, Barcelona.

368.—*Tirabuxó* accepta sostenir correspondència amb *Maria*, pregunta 454.

369.—El mateix diu a Pierre Jhon: Si l'hi interessa adquirir un llibre que tracti de la història de la literatura catalana, em setzeixo recomanar-li el d'En Josep Comerma titulat «Història de la literatura catalana», que podrà adquirir a l'Editorial Políglota, éssent son preu de 6.50 ptes. en rústega.

370.—*M. Canals* accepta sostenir correspondència amb *Lluís G. S.* (pregunta 443) per tal de perfeccionar-se en l'escriptura del nostre idioma. La seva adreça és: Martí Napolità, 6, primer, Reus.

371.—A la pregunta 390 del senyor Pasqual Fabra: ac-

cepto sostenir correspondència amb vosté, la meua adreça és: Angelina Eroles, Carrer Canteres, 54, tenda, Barcelona.

372.—Resposta a la pregunta 411: Accepto correspondència amb *Nuri* o *Maria Rosa*. La meua adreça: Per entregar a Ramon M.ª Conti, Universitat, Barcelona.

373.—*Revelador* contesta la pregunta 454 feta per *Maria*: Segons tinc entès, la traducció del mot «coicente» és «quocient».

L'última sardana escrita pel mai prou plorat Guimerà, que jo sàpiga, fou «Les neus que és fonen».

I acceptant sostenir correspondència pot trametre les seves cartes a la següent adreça: Cen-

tre de Dependents del C. i de la I., Sabadell, per entregar a *Revelador*.

També em permeto indicar a *L'intrèpit nùm.* 10 que contesta a la pregunta número 213, que segons unes taules que tinc, trobo que l'onze de setembre de 1714 era dimarts. Gustosament li enviaré una còpia d'aquestes taules si és que li poden interessar i em diu la seva adreça.

374.—*Josep Cabré*, de Rens, accepta sostenir correspondència amb *Ernestina Ginesta*, pregunta 459, i li tramet la seva adreça, que és: Magí Alegre, número 4, primer.

375.—*Narcís Giró* tramet algunes cançons les lletres de les quals ja foren publicades.

376.—*F. Cotal* tramet la poesia que va publicar-se al setmanari «En Patufet» fa bastants anys, dedicada a una nena que va ésser reina de la festa d'uns Jocs Florals Infantils, i que ja hem publicat.

377.—*P. I. K.* respon a *Nap Buf*, pregunta 429, que les set meravelles del món generalment admeses són: 1.ª (per ordre d'antiguitat), les muralles de Babilònia amb els jardins aeris manats construir per Semiramis; 2.ª el colós de Rodas; 3.ª, el Laberinte; 4.ª les piràmides de Cheop, Kephren i Miceri; 5.ª l'estàtua de Júpiter Olímpic civellada en or per Fídies; 6.ª el temple de Diana en Efès; 7.ª el Mausoleu. Alguns substitueixen el colós de Rodas pel far d'Alexandria, el Laberinte pel Palau de Cir i l'estàtua de Júpiter pel temple que la contenia. D'aquestes meravelles sol s'han conservat les piràmides d'Egipte.

378.—*Una moreneta caellenca* contesta a *Una gentil padrineteta*, pregunta 381, que les que porten el nom de Griselda celebren el sant el dia 13 de maig.

379.—*M. Balaguer* tramet la resposta a la pregunta 479: Napoleó Bonaparte nasqué l'any 1769 i va morir l'any 1821.

El mateix contestan la resposta 237 feta per *Màrcius*, agraint l'advertiment que em fa, referent a la llista de la Biblioteca del Poble Català, dec dir-li que en efecte, vaig deixar d'esmentar aquests dos volums, que no obstant conec, puix tenia tota la col·lecció; però me n'hi anat desprement, i actualment sols em resten quatre volums, per això dita llista la voreig fer recordant-los. Dels que li fa'ten, en puc oferir-n'hi dos que tinc que no m'interessan.

380.—*Una masquesina* de 15 anys respon a *Un ateneista igualadí*, pregunta 452, que si vol sostenir correspondència amb ella la seva adreça és: Victorina Renom, carrer Sant Pere, 6, fleca, Masquesa.

381.—*R. Barberà* contesta a la pregunta 452 feta per *Un ateneista igualadí* i li tramet la seva adreça, carrer de Sant Sebastià, 14, Castellvell (Tarragona).

382.—*Antoni Bergés*, Major, 85, segon, Lleida, accepta la correspondència que oferia *Girasol Gracienc*. Aiximateix, *Emili Crehuet*, de Terrassa, Nort, 120, segon, segona, tramet la seva adreça.

383.—Resposta que fa *Euric Fusalba* i té el gust de posar-se a les ordres de *Rosella Vilanovina*. La seva adreça és: Carrer de Guàrdia, 15, pral., Barcelona, fent-li present d'escriure al seu nom verdader.

384.—*Miquel Vilardebó* contesta la pregunta 461, de *Ketti*, A. S. d'Olot, que la cançó «La Marieta de l'ull viu» és així:

Jo sóc aquella noia—que havien bescantat—els joves que ara tenen—el cap tot platejat.—Jo sóc la Marieta—que anava amb el soldat,—i li cantaven coples—les dones del veïnat.—La més mortificanta—cançó que em varen fer,—va sè la que a tothora—sentien pel carrer.—*Tornada*: Baixant de la Font del Gat—una noia, una noia,—baixant de la Font del Gat—una noia amb un soldat.—Pregunteu-li com se diu—Marieta de l'ull viu.—Jo sóc la criticada Marieta—que retreu aquell cant de picardia.—I amb aquell soldat—si no hi hagués anat—jo encara hi tornaria—aná a la Font del

Gat.—II. Solia sè a les festes—el meu divertiment—aná a beure aigua fresca—com feia molta gent.—La Font del Gat, doncs, era—un divertiment—on el soldat jo veia—si era o no valent.—Perquè un dia ens van veure—que ens feiem un petó,—alguna mala llengua—va treure'ns la cançó. (A la tornada).—III. Després de l'amor nostre—d'allí, un nou infantiu,—i el meu fillet guarnia—de cant l'alegre niu.—Com que d'aquestes dones—la gent sempre se'n riu,—de mi se'n reien sempre...—la noia de l'ull viu.—Aquell que no compregui—el que és estimació,—que rigui tan com vulgui—i canti la cançó. (A la tornada).

Lletra de F. Casals. Música de C. Pérez Martínez.

385.—Contestant a la pregunta 496 que fa *Carmina Verdagué*, *R. Lasog* respon que «l'impiabotes» traduït a nostra parla és «cirabotes».

Contestant el mateix a la pregunta 288 que fa *Margarida T.* interessant les adreces d'artistes cinematogràfics, diu: Constance Talmadge, 318 E. 48 th. St. New-York City. Tom Mix, 5841 Carlton Way, Hollywood, Califòrnia. Norma Talmadge, Film Corporation, 318 E. 48 th. St. New-York City.

386.—*Françesc Suàrez*, Ausias March, 5, segon, accepta sostenir correspondència amb *Montserrat C.*, pregunta 499.

387.—Contestes a la pregunta 400: «La Ven de Catalunya» es convertí en diari l'any 1806, però no puc precisar-ho amb seguretat.

El «Cu-cut» era un setmanari purament català, que tingué molts adentes i bons col·laboradors. Tingué moltes mantes veçades, pels seus dibuixos satíric-polítics, i fou dues voltes sospès; els seus enemics acabaren assaltant la impremta. Durà des de l'any 1902 al 1911, inclussius. Els seus redactors foren: En Manuel Folch i Torres, Eduard Coca i Vallmajor, Pompeu Crehuet, Josep Morató i altres.

«L'Atlàntida» ha estat traduïda en onze idiomes.

Contesta a la pregunta número 498: Granollers compta amb 9.000 habitants.—*M. Balaguer*.

388.—A la pregunta 488 que fa *Margarida T.*, *Joan Tur* contesta que l'adreça de les germanes Norma i Constance Talmadge és al seu nom, 318 E. 48 th. St. New-York City, i la de Tom Mix, 5841 Carlton Way, Hollywood, Cal. U. S. A.

389.—A la pregunta 496 que fa *Carmina Verdagué*, *Joan Tur* contesta que la traducció exacta al català és «cirabotes» i «tremplomes».

390.—*Ricver* diu a *Carmina Verdagué*, pregunta 496, que les obres del Palau de Justícia d'aquesta ciutat es van començar el dia 11 d'abril de l'any 1887.

391.—A la senyoreta *Carmina Verdagué* que demana la traducció dels mots espanyols «l'impiabotes» i «cortaplumas», En *Pere Masdeu* li contesta que a la nostra parla són «cirabotes» i «tremplomes», respectivament.

392.—*Som i serem*, contestant a la segona pregunta que fa *Maria Tura*, pregunta 487, dec dir-li que segons he vist en un calendari, de santa Palmira n'hi ha una el dia 8 de setembre i una altra el dia 8 de novembre.

393.—*Màrcius* contesta a *Un jove*, pregunta 476, que fa el badoe i el ridícul veient com ballen sardanes per no saber-ne (paraules textuales), que el millor que pot fer per aprendre'n és anar al Foment de la Sardana, carrer del Pi, 11, on hi trobarà bons amics que gratuïtament n'hi ensenyaran.

A la pregunta 486 de *Floreta blava* (bonic pseudònim), que diu que té plats de ceràmica antiga i vol foradar-los per penjar-los, jo li aconsellaria que no ho fes, doncs a més de córrer el perill de trencar-los, queden d'una faisó molt antiestètica en ésser col·locats. El millor, al meu entendre, és de la manera que estan als museus, sobre d'un

enginyós aparell de filferro; pot vostè comprovar-ho en el museu del Parc.

394.—*Dolors S.* contesta la pregunta 489 feta per *Una catalana* i li diu que l'adreça postal d'En Jaume Bosch i Barrera, Director del periòdic «Renaixement», d'Artesa de Segre, és aquesta mateixa. El Segre, Lleyda.

395.—*Abel Sabadellès*, contesta les següents preguntes: *Maria Barcelonina*, pregunta 112: Richard Barthelme, Harrison, New-York U. S. A.

Joan S. Vives, pregunta 114, i *M. Balaguer*, pregunta 154: Rudolph Valentino, 7139, Hollywood Blvd. New-York U. S. A.

Serrallonga, pregunta 118: Mary Mc. Laren, 127 no. Manhattan Place, Los Angeles, California. Rex Ingram, Metro 1540, Broadway, New-York U. S. A. Loew-Metro, 1540, Broadway, New-York U. S. A.

Un cor català, pregunta 126: Pola Negri, 485 Fifth Avenue, New-York U. S. A. Geraldine Farrar, Metropolitan Opera House, New-York U. S. A.

M. Balaguer, pregunta 191: Alice Terriy, Metro 1540 Broadway, New-York U. S. A.

Guillermina Pons, pregunta 180: Leda Gys, Lombardo Film, Nàpoles, Itàlia.

Lliri Blanc, pregunta 505: Richard Talmadge, Film Corporation 318-E. 48 th. St. New-York U. S. A.

L. Pascual i Coll, pregunta 515: indiquen-me la vostra adreça i vos escriuré particularment.

Una llegidora, pregunta 506: Si té la amabilitat d'enviar-me la seva adreça, li remetré unes notes sobre poesia.

396.—*Closcaferma* respon a la pregunta 113 feta per *Un lector*: La sardana «Toc d'oració» té lletra, és la poesia «La Missa primera», d'En Casas Amigó, amb música d'En Pep Ventura. És com segueix:

I. Hermostes matinades—les del Vallès.—El matí del diumenge—que bonic és!—Les campanes deixonden— a tot l'entorn.—Mentre toquen a missa—clareja el jorn.—Quan les boires es fonen—en mig del cel—parpalleja de l'aua—el blanc estel.—Van obrint-se les portes—dels llogarets,—vénen homes i dones—pels caminets.—Vénen mares que duen els nins a braç—i vellets que es deturen—a cada pas.—Barretines vermelles—lluen arreu,—entre mig de caputxes—blanques com neu.—Prop l'església s'apleguen—un xic després.—El matí del diumenge—que bonic és!—II. A les tres batallades—entron a dins;—a la porta les mares—senyen els nins.—Els vellets descobrint-ne—llur cap ja blanc—poc a poc van a seure—al primer banc.—Acabada l'oferta,—parla el rector;—sermonet que va sent-los—li dicta el cor.—I si els nins els acluquen—baix negres rulls,—un vellet que l'escolta—s'aixuga els ulls.—De l'església els pabordes—volten la nau—i en les seves bacines—l'almoïna cau.—En passar la més fonda—pietoses mans—per les ànimes donen—dinners i pans.—En passar la darrera—ja lleven Déu;—tots plegats s'agenollen—i fan la creu.—La senyal la campana—fa tot seguit;—cada tres batallades—tres cops al pit.—La campana ressona—per tot el vol—i quan l'Hòstia s'aixeca—

s'aixeca el sol.—III. Acabada la missa—sortint tots ells,—a defora fan rotllo—i fent el jaume del barcelonès. Allí es parla dels xaïfcs—d'aquell estiu,—i es retreuen caceres—amb to festiu.—Fadrinets la conversa—deixen sovint—per mirar-se les noies—que van sortint.—Una en surt vergonyosa—com un c'avell,—de floretes boscanes—ne du un pomell.—Fadrinet que el collia—de bon matí quan s'a-costa a parlar-li—res gosa a dir.—La noia s'allunya sabent-li greu.—Quina flaire que deixa—darrera seu!—Les pageses fan via—cap els casals—per les verdes collades—i pels fondals.—La rosada s'asseca—damunt les flors,—i la llum fa somriure—el cel i els cors.—Hermostes matinades—les del Vallès.—El matí del diumenge—que bonic és!

397.—El mateix contesta la pregunta 121 feta per *Josep Soler*: La sardana «Enyorant ma terra», la lletra és feta per D. Villan i la música per Vicens Quirós. Diu així:

I. Empordanesa sóc del jardí—de flors galanes i humils i ufanes.—Ma terra em va ensenyà a estimar—en ma infantesa, la dansa gentil,—la que alegre mon cor;—la dels meus amors!—És la sardana de l'Empordà!—*Tornada*: Dansa formosa, ver orgull dels catalans—tu ens agermanes fent juntar les nostres mans.—II. Un jorn que la dissort m'allunyà—de Catalunya, ma terra aimada,—sentí malalt mon cor de tristor—perquè no oïa la dansa gentil—que enyorava mon ser—lluny del meu terrer! Bella sardana de l'Empordà! (*Tornada*).—III.—Frueix de nou mon ser puntejant—les notes belles de la sardana.—Ma terra m'ha emparat, i he tornat—perquè jo estimo la dansa gentil,—la que alegre mon cor;—la dels meus amors!—És la sardana de l'Empordà! (*Tornada*).

398.—*Maria R. S.* contesta a la pregunta 489 feta per *Una catalana*. L'adreça d'En Jaume Bosch i Barrera, la particular, és a Tudela del Segre, Lleida, però posant al sobre «A l'home més feliç de la vida» també ho rebria forçosament... Demés li faig avinent és elegant, ben plantat, intelligent i... ric.

399.—*M. Bosch* respon a la pregunta 506, formulada per *Una llegidora*: Sense gaire autoritat per aconsellar, em permeto indicar-li el que segueix: L'estudiar, el llegir obres triades de literatura i de crítica, dona bon gust i coneixement en aqueixes coses. Si li plau adquirir nocions d'art literari, crec recomanables les obretes següents: *Elementos de Literatura* (Manuel Milà i Fontanals), *Retòrica* (Clemente Cortejón), *Retòrica y Poética* (Coll y Vehí) i el llibre *Arte de la Lectura* (Ruff Blanco).

En català no conec obres especials d'aqueixa mena, mes li serà de gran profit consultar: *Literatura catalana* (Perspectiva general), de Nicolau d'Olwer; *Manual d'Història crítica de la Literatura Catalana moderna*, de M. de Montoliu; *Les noves valors de la Poesia catalana*, de J. Folguera; colleccions i antologies, principalment els quaderns de *Lectura Popular*, etc.; *Història de la Literatura Catalana*, del Dr. Comerma.

Si desitja detalls sobre temes determinats, serveixi's dir-ho i la complauré de bon grat, si m'és possible.

Nota: Prequem als col·laboradors d'aquesta secció ens trametin en paper separat totes les preguntes o respostes, a fi de facilitar la tasca d'ordenació de les mateixes, ço és, que cada consulta que se'ns faci o resposta que trametin, sigui separada de les demés.

Altres: Es prega d'escriure en una sola cara el paper i anotar sempre els números de les preguntes a que's refereixen les respostes.

En aquesta secció publicuem solament les respostes de les preguntes o consultes que sobre ortografia catalana rebem dels nostres estimats lectors, especialment per qual cosa i a fi de respondre el nombre més gran possible de preguntes hem destinat un redactor de la nostra Revista.

RESPONEM

Enric Amo.—Efectivament, la paraula que cerqueu no es troba en cap dels diccionaris editats fins ara. Ignorem la traducció al català.

Pasqual Fabra.—«Kilo», és espanyol. En català s'escriu *quilo*, pl. *quilos*, no «quils» com algú diu algunes vegades. Així, doncs, s'escriurà també amb *qu*, *quilogram*, pl. *quilograms*; *quilòmetre*, pl. *quilòmetres*; *quilogràmetre*, pl. *quilogràmetres*; *quilolitre*, pl. *quilolitres*; *quilomètric*, pl. *quilomètrics*, i alguns altres derivats de *quilo*.

Hi, en la forma que assenyaleu, és pronom. Ex.: «Tu que coneixes París, porta-m'hi». La funció de l'*hi* en aquest cas, està destinada a substituir París, per evitar la repetició de dos mots. Faria molt mal efecte dir-ho d'aquesta manera: «Tu que coneixes París, porta-'m a París».

K. Tala.— Si repasseu algun diccionari català segurament hi trobareu *ístiu* i *estiu*.

S'escriu *novetat*, pl. *novetats* i no «novitats».

Referent el conjunt de verbs que citeu, creiem és preferible escriure *em vaig trobar* o *vaig trobar-me*.

Tirabuixó.—Teniu tota la raó, *consell* s'escriu amb una sola esse. Ens permetem corregir algunes errades ortogràfiques d'una de vostres darreres preguntes. El plural de *cas* és *casos* i no «casos». *Següent*, com veieu, porta dièresi. *Déu*, només s'accentua quan es refereix a la traducció de «dios», pl. «dioses» (espanyol); català, *déu*, pl. *déus*.

Deu, com a número o forma del verb *deure*, no s'accentua. Dieu en vostra lletra: Gràcies «avançades», no, senyor, cal dir *avançades*.

Un romàntic.—Ens sembla que ja us vàrem respondre les preguntes que ens haveu fet darrerament.

Jordi Esclau.—*Qüento*, és un mot del català antic. Naturalment que si ara tinguéssim de batejar alguna font, li posaríem tot seguit «Font del conte». Cal respectar l'ortografia d'aquests bateigs d'altres temps.

La vostra lletra és neta de faltes d'ortografia. Enhorabona!

M. A.—Efectivament, en català existeix el verb *apanar* (der. de *pa*).

FILÒLEG

Advertiment.—Totes les preguntes destinades a aquesta secció, preguem sien adreçades a JOVENTUT CATALANA (Consultori Ortogràfic), Villarroel, 12 i 14

CORRESPONDÈNCIA

J. Jardí (Melilla): Rebudes per gir postal les 9 pessetes.—*Josep Pujol (Sitges):* Sí; podeu trametre alguna cosa.—*Isidre Franquesa (Vich):* Conforme. Gràcies.—*Joan Tur (Ciutat):* Anotada la subscripció. L'original no l'hem llegit encara. El canvi, quan surti, podrem començar-lo. La pregunta, si mal no recordem, era un anunci i no podia publicar-se més que com a tal.—*Jacint Amat i Vendrell:* La poesia no. Quant a la prosa, mirarem que pugui anar.—*Joan Vila i Pagès:* Són inadequats els vostres consells. I la prosa «Els pretendents» quasi que també. Feu altres coses.—*Pere Llorens:* Francament, les narracions d'amors tristos ens fan l'efecte d'una mena d'egoisme per voler que els altres siguin partícips de nostres dolors. Això suposant que un lirisme absolut no ho avassalli tot, com succeeix en el vostre treball.—*Flor humil:* Abans d'escriure

convé aprendre'n. Llegiu força i estudeu gramàtica.—*E. Solernou:* Acceptada vostra lletra. Però, voleu dir que no és una cosa massa íntima? —*Emili Vilaseca:* Procurarem publicar «La veu antiga».—*Salvador Morera, Josep M.ª Pla i Balada, F. d'A. S., Wersbell, Jaume Casablanca i Mateu:* No són acceptables vostres poesies.

Devem advertir que d'avui en avant, els treballs que ens arribin amb una ortografia massa desballestada no en prendrem ni la molèstia de llegir-los. Ens hi obliga l'abús de molts que sense haver-se vist mai una ploma als dits tenen la pretensió de posar-se a fer d'escriptors. I, tanmateix, no és pas molt difícil l'estudi de la Gramàtica.

Aquest número ha passat
per la censura

Declaracions del futur President del Brasil

El senador Washington Luiz, futur president de la República del Brasil, en una entrevista concedida a un redactor de l'Agència Americana, ha fet sobre la situació interior del país les següents declaracions:

«Necessiten la pacificació dels esperits per a la realització de l'obra de pau, de treball, d'ordre i de progrés, sens menyscar de l'autoritat que representa la voluntat expressa de la majoria».

En son govern, el doctor Washington Luiz no alimentarà odis de cap classe, puix no n'ha manifestat durant sa llarga vida pública ni fins contra els qui han faltat a llurs deures patròtics. No s'ha manifestat en pro ni en contra de l'amnistia a favor dels sediciosos, car l'examen d'aquest assumpte és una prerrogativa del Congrés o un acte governamental que depèn de l'oportunitat i de les altes conveniències públiques. En cas de lluites intestines, el doctor Washington Luiz creu que el Congrés, obrant en interès del país, ha d'exercir ses prerrogatives després de l'informe del Poder Executiu al qual correspon de sostenir aquestes lluites i extingir l'incendi. «L'amnistia, o és una necessitat política o un acte de clemència; sigui com sigui deu constituir sempre un acte d'inspiració governamental dels responsables de l'ordre públic i de la garantia dels drets individuals, dels responsables del benestar de la Nació No devem de cap manera distreure a qui governa amb els ulls fets en el benestar del Brasil, com el President Arturo Bernardes, que amb heroica resistència ha estat el primer factor de l'ordre, sense el qual el Brasil no existeix.»

Respecte al problema econòmic i financer, l'eminent estadista fa observar que poques són les nacions que es trobin actualment en bona situació financiera; totes elles atravessen sèries dificultats que per al Brasil són fortament atenuades per circumstàncies falagueres que fan preveure per a una època, més o menys llunyana, segons els procediments que hom empri, una solució favorable.

El senador Washington Luiz estudia tot seguit la situació econòmica de l'Estat de Sao Paulo des de 1914, època en la qual era prefecte de la capital del mateix, fins a 1920, en què fou elegit President de l'Estat, i demostra que les condicions eren, amb lleugeres diferències, les mateixes que es donaven en altres Estats; afegeix que els resultats obtinguts es degueren principalment a la consolidació del deute flotant per una part; i per altra part a l'augment constant i progressiu de la recaptació dels impostos i el creixement normal dels ingressos, gràcies al qual s'assolí el crèdit necessari per realitzar l'emprèstit de consolidació. No es féu necessari crear nous impostos ni augmentar els existents; al contrari, foren reduïts en proporcions apreciables, com va ocórrer

per exemple amb l'impost sobre l'exportació del cafè, que és el més important del pressupost d'ingressos.

Fou la situació econòmica de l'Estat la que experimentà un sobtat desenrotllament; ses produccions augmentaren, ses antigues indústries agrícoles s'ampliaren i se'n crearen moltes de noves, totes elles remuneradores, els cultius prosperaren i el nombre dels agricultors augmentà, com ho proven les xifres de l'exportació i l'estadística creixent de la població; la superfície imponible augmentà considerablement sense noves càrregues per al contribuent. Tots aquests factors provenen de la situació privilegiada que frueixen els països nous que treballen.

Tocant a la qüestió del canvi, el futur president diu que l'Estat de Sao Paulo mai no fou partidari de les emissions de paper moneda: totes ses crisis les ha resolt amb emprèstits exteriors en or, que ha contractat fent ús de son crèdit i acceptant el de la Unió. Altrament, aquestes operacions han estat ja liquidades totes. Però el Brasil ha viscut sempre sota el règim del paper moneda inconvertible, la qual cosa no és d'estranyar, puix quan els mercats de l'or es tancaren durant la guerra mundial, calgué recórrer en dues ocasions al paper moneda.

La primera, sota el govern del President Wenceslau Braz, per una suma de 110.000 contos de reis, destinada a la defensa del cafè, i reemborsada ja amb gran beneficis per a la balança comercial, perquè aquesta emissió permeté salvar i exportar una important collita que, a la vegada, reportà al país centenar de mils contos or en lletres de canvi.

Per segona vegada el Brasil va recórrer a una emissió de paper moneda, sota el govern del President Epitacio Pessoa, també per a la defensa del cafè, la valorització del qual s'inicià amb paper moneda, per ésser ben prest liquidada per un emprèstit or de tres milions de lliures esterlines, i es salvà així més del 50 per 100 de l'exportació car aquesta és la prooprció que representa el cafè, les expedicions del qual a l'estranger han quedat assegurades fins avui.

Ambdues operacions foren passatgeres, de curta durada i es troben totalment liquidades. «No es pot acusar al qui obra per necessitat i ha pagat ja son deute.

»Indiscutiblement, la superioritat de la circulació metàl·lica és patent, però a conseqüència de l'últim cataclisme mundial, veïem recórrer al paper moneda nacions la circulació metàl·lica de les quals data de segles; així, Anglaterra, que s'ha deslliurat ja, i França, qui realitza prodigis i ha de sortir airosa aviat.

»Certament, la salut és preferible als remeis heòics. Jo crec que podem i devem resoldre nos-

tra situació financiera de manera que arribem a la circulació metàl·lica, no per deutes interiors, sinó estimulant la producció a fi d'augmentar la riquesa imponible; reduint les despeses, equilibrant el pressupost i arribant a saldar amb superàvit la balança econòmica.

»La reconstitució financiera i el sanejament de la circulació monetària depenen del treball, dels temps i sobre tot de l'ordre públic.

»El quadrienni del doctor Artur Bernardes s'inicià, malgrat les dificultats del moment, amb fermesa i intrepidesa, i prosseguí sàviament l'obra de restauració de la Hisenda. Els resultats ja s'han deixat sentir i espero confiadament de poder continuar-los.

»Les preocupacions doctrinals, no gens menys, no ens faran somniar en la paritat del canvi com objectiu immediat. Evidentment, una de les principals causes de la vida cara és la baixa del nostre canvi, la depreciació de nostra moneda. Si els articles de consum han triplicat llur valor, aquesta puja exagerada troba sos orígens no en un augment real de la valor de les mercaderies, sinó en una desvalorització que correspon al triple de la valor de la nostra moneda. Per consegüent, hem de sanejar aquesta moneda perquè els salaris i remuneracions dels qui treballen, siguin suficients per assegurar-los la vida material i totes ses necessitats. Tantost la moneda assoleixi una valor que expressi la veritable relació del cost de la vida en sos diferents aspectes, convindrà d'estabilitzar el canvi al tipus que hagi assolit en aquest moment.»

Referint-se a la revisió constitucional el senyor Washington Luiz diu que la reforma de la constitució en els termes del paràgraf primer de l'article 30, no atempta contra les llibertats polítiques i privades establertes per les Constituents de 1891. La revisió de l'article 6 afegeix alguns termes, preveu alguns casos que s'han presentat ja sota el règim de la constitució actual. La reforma és, per dir-ho així, una revisió interpretativa que suprimeix perilloses interpretacions, aclareix el text i defineix explícitament les responsabilitats dels tres Poders. Consolida en suma el que ja ha estat fet.

Quant a les garanties individuals i referint-se particularment a l'«habeas corpus», diu que la revisió restitueix la vera i secular finalitat d'aquesta suprema institució, i li treu l'excessiva generalització a què havia arribat, com remei, panacea que s'aplicava a tots els mals, per la senzilla raó d'ésser molt ràpid son procediment judicial. El recurs de l'«habeas corpus», essencial per impedir la detenció dels individus, no pot aplicar-se a la salvaguarda d'altres drets, sense un dany notori per a la justícia. La justícia que deixa sense defensa una de les parts, no és tal justícia. Si és la lentitud del procediment judicial la cosa que indueix a reclamar l'«habeas corpus», el que correspon és reformar els procediments. La justícia és inútil quan triga massa.

En la reforma es mantenen vigorosament els principis constitucionals. La separació dels poders polítics, el règim presidencial, el sistema representatiu de les sobiranes administratives dels Estats, l'autonomia dels municipis, les garanties de les llibertats i drets individuals, queden inviolables.

«Finalment, la República, amb una forta unitat política, i una més ampla descentralització administrativa, subsisteix com correspon a un país de vasta extensió territorial, de climes variats, de produccions diverses, que necessita ésser respectat a l'exterior, i que a l'interior no pot ésser administrat localment sinó per qui conegui les necessitats locals.

»Amb aquesta República trobarem la prosperitat, el progrés material, moral i intel·lectual que disfrutem actualment. Això no ho veuen aquells qui no comparen el que nosaltres hem estat amb el que som actualment. No ho veuen aquells qui comparen el que so men l'actualitat amb el que ells voldrien que fóssim, en llur desig ardent i dsmesurat. Tampoc ho reconeixen aquells qui no obren amb bona fe.

»Crisis de defalliment, dolors, tot ho hem sofert. Tots ho sofreixen. Sofrirem més encara. Per ma part afirmo ma fe republicana en els alts destins del Brasil.»

(Agència Americana).

IGRATUITAMENT!

PODEU OBTENIR ALGUNS D'AQUESTS OBGETES, PROCURANT CERCAR, ENTRE LES VOSTRES AMISTATS, UNES QUANTES SUBSCRIPCIONS A LA VOSTRA REVISTA

JOVENTUT CATALANA

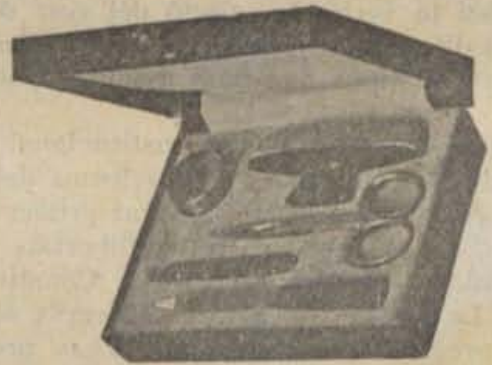
HO OBTINDREU, JA QUE LA TASCA NO ES GENS DIFICIL, I PERQUE TAMBE ES SABUT QUE

JOVENTUT CATALANA

ES LA REVISTA QUE CONEIX TOTHOM I LA QUE MANCAVA A CATALUNYA

Una màquina d'afaitar de l'acreditada marca «Gillette», estoig cigarrera, al que trameti CINC subscripcions per un any de la vostra revista JOVENTUT CATALANA, juntament amb son import: 90 pessetes, o bé: DEU subscripcions per mig any, que aiximateix importen 90 pessetes.

Un estoig manicura, de l'acreditada casa «Raspalleria Moderna», Pi, 2, Barcelona, al que trameti CINC subscripcions per un any de la vostra revista JOVENTUT CATALANA, juntament amb son import: 90 pessetes, o bé: DEU subscripcions per mig any, que aiximateix importen 90 pessetes.

Dos volums de la «Biblioteca Gentils», a escullir, al que trameti la seva subscripció per un any de la vostra revista JOVENTUT CATALANA, juntament amb son import: 18 pessetes.

Un volum de la «Biblioteca Gentils», a escullir, al que trameti la seva subscripció per mig any de la vostra revista JOVENTUT CATALANA, juntament amb son import: 9 pessetes.

IMPORTANT

Trametem aquests regals solament al rebre el nombre de subscripcions corresponents, amb les dades ben clares de cada subscriptor i llur import TOTAL, que correspon a raó de 18 pessetes anyals o bé 9 pessetes semestre.

Les trameses en metàl·lic, que poden fer-se per gir postal o xec bancari, com també tota la correspondència, deuen anar adreçades a

JOVENTUT CATALANA
Villarroel, 12 i 14—BARCELONA

FOTOGRAFIA
ART - LUX
 LA MÉS COMPLERTA EN TREBALLS ARTÍSTICS
 ESPECIALITAT EN ~ TREBALLS COMERCIALS
 Reial. 127, BADALONA.
 (Prop la última parada del tramvia)

LICEU DALMAU

**A les classes personals d'aquest LICEU
o al vostre domicili, podreu aprendre:**

IDIOMES

de parlar i escriure perfectament francès, anglès, alemany, en 4 a 8 mesos.

ORTOGRAFIA

i correspondència general i comercial en els dits idiomes, i en català, espanyol, esperanto, en 2 a 4 mesos.

CAL·LIGRAFIA

manuscriptura aristocràtica, comercial ràpida, rodona, etc., en 1 a 2 mesos.

ARITMÈTICA

abreujada, per a totes les operacions de Comerç, Banca i Borsa, en 3 a 6 mesos.

TENEDURIA

de llibres de Comerç, Indústria, Banca en 2 a 5 mesos.

ESTENOGRAFIA

i dactilografia, aplicables a tots els idiomes esmentats, en 2 a 4 mesos.

No perdeu temps vacil·lant

Des de qualsevol grau de cultura podeu adquirir fàcilment aquests coneixements, pels eficaços sistemes del

Liceu DALMAU - València, 245 - **Barcelona**
Telèfon 1845 G.